

Bier na wijn

Het handboekideaal van de optimale muntunie indachtig, kan je in de zomerzon nu toch meer van een wijntje genieten dan een jaartje terug. We zijn bijna inwoners van een bankenunie, en de euro gaat het redden. Financiële markten kabbelen rustig door terwijl de politiek niet langer geregeerd wordt door acute geldnoden bij banken, en bijkans zelfs agenda's voert. Ja, het heeft even geduurd en natuurlijk zijn we er nog niet, maar de Europese politieke aandacht gaat alvast uit naar een volgende voorwaarde voor een optimale unie, arbeidsmobiliteit.

Immers, al sinds dit voorjaar benadrukt u, bondskanselier Merkel, interview na interview het belang hiervan, steevast met verwijzing naar Oost-Duitsers die in de jaren negentig ook pas werk vonden na verhuizing binnen het herenigd Duitsland. Een daad bij het woord voegde u door met collega's te besluiten om vijfduizend Spanjaarden middels een stageplek onder te brengen in de Duitse industrie. Maar het grootste politieke resultaat van de afgelopen maanden op arbeidsvlak was de Youth Guarantee: iedere EU-jongere tot 25 jaar moet binnen vier maanden na uitstroom uit werk, stage of opleiding ergens in Europa weer kunnen instromen. Nu die belofte staat, moet het heerlijk mijmeren zijn, deze zachte zomeravonden, over een continent dat gevrijwaard blijft van jeugdwerkloosheid, en over een übermobiel Europa.

En dus heft u stilletjes en alleen het glas: op onevenwichtigheden op arbeidsmarkten die zó 2012 zijn. En op nationale arbeidsmarkten, die binnenkort zijn verworden tot historisch erfgoed. Eindelijk hebben we – Detroit R.I.P. – geleerd van de Verenigde Staten, waar werkzoekenden onverschrokken werk achterna reizen in de cyclus van vernietiging en dan weer schepping. Die Amerikanen zullen nu wel even versteld staan, verslagen op eigen terrein. Als vlijtige Liesjes, Pedro's of Larsen hoppen we van industriële bloem naar bloem; de kapitaalhouder vraagt, wij arbeiders draaien. De economie net zo, en altijd met het juiste toerental.

En onder het genot van een nieuw glas wijn denkt u: was het niet Nobelprijswinnaar Joseph Stiglitz die ons erop wees dat er geen grotere verspilling denkbaar is dan die van menselijk talent? Hij zij gedankt voor deze wijsheid, die wij nu eindelijk – proost – navolgen. Gestaag kruipen we uit onze kleine, geografische hokjes. Lang leve Europa als grenzeloze arbeidsmarkt waarop iedereen een plekje vindt voor zelfontplooiing: van Poolse dakdekkers in Vlaanderen en Por-

GELIJN WERNER

Eindredacteur ESB
g.werner@sdu.nl

tugese mecaniciens in Duitse autofabrieken tot flamboyante Ieren als Roomse stadsgidsen en Griekse bankiers in Denemarken.

Natuurlijk – bijschenken graag – is er de kwestie van de 'taal'. Maar Engels of Duits als tweede taal op school is al de norm en iedereen spreekt toch de taal van de economie, waarmee meteen is afgedaan met nog zo'n overschat begrip, 'cultuur', hik. Daar kopen we toch geen brood voor? En alsof we niet zouden moeten meedansen met Chinezen, Brazilianen en Indiërs op het ritme van de *global economy*. Naar Rijnlands model welteverstaan, c'est l'Union parfaite, met sociale destructie, zonder wanhoopsmigratie – Bier bitte. En

niets geen verloren generaties, maar geworpenen in een perpetuum mobile van arbeidsgeluk: voor jong en voor oud, en crisis is out, want migratie is in – en langzaam voelt u uw gemoed afglijden in een zorgeloze Europeezze droom... van een nimmer ontsporende economie-TGV, zonder stopseinen en met wissels te over. Op een kruispunt in de Europese geschiedenis, de goede afslag genomen. Een tunnel in, alle seinen op groen – en stoten doet u uw hoofd bij het ontwaken, tegen de nuchtere feiten. Een Youth Guarantee die 7,5 miljoen jongeren vliegenvlug aan een baan, stage of opleiding moet helpen voor zes miljard euro, ofwel slechts enkele honderden euro's per persoon. Ruim 25 miljoen Europese werkzoekenden, tegenover 2 miljoen vacatures, ofwel een arbeidsaanbod zonder vraag. Een unie waarin verhoogde arbeidsmobiliteit niet veel zal doen zolang kapitaal immobiel is en banen niet tot stand komen.

Bij een katerig ontbijt dringt het langzaam door dat hier niet tegenop valt te matchen en te verhuizen, en dat geografische mobiliteit geen prioriteit verdient. Gauw spoelt u de gedachte weg van een hypermobiel Europa, maar niet zonder de erkenning dat de economische wortels van een verbeterde unie elders liggen, in banen en hervorming, en daardoor werk en welvaart. En als een mokerslag dreunt de gedachte door het hoofd dat het lokken van zuiderlingen met valse hoop ons nog verder van het gedroomde Europa afdrijft, want hoe gezellig het samenzijn met politieke vertrouwelingen ook was, ontmoedigend was het ook, bij het toch al broze vertrouwen in Europese politici en instituties. Maar neemt u gerust een aspirientje, zoals ook vurig hopen de werkzoekenden dat kregen. In de overtuiging dat er na de herverkiezing in september voldoende animo zal zijn om een effectiever middel toe te dienen aan Europa en haar economie.

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.